

До разової спеціалізованої вченої ради
ДФ ДФ 49.106.2024
Одеського національного університету
імені І.І. Мечникова
65000, м. Одеса, вул. Дворянська, 2

ВІДГУК ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА

доктора економічних наук **Мальської М.П.**
на дисертацію **Соколовського Віктора Анатолійовича**
*«Рекреаційно-туристський потенціал як умова формування
рекреаційного комплексу Середнього Придніпров'я»*,
подану на здобуття ступеня доктора філософії
за спеціальністю 106 «Географія»
з галузі знань 10 «Природничі науки»

1. Актуальність теми виконаної роботи та зв'язок із науковими програмами, планами, темами.

Сфера туризму і рекреації вважається провідною складовою світового господарства, яка є найбільш вигідною, з точки зору мультиплікативного ефекту для економіки регіонів та суттєво сприяє їх загальному соціально-економічному розвитку. Нині увага багатьох дослідників у сфері географії, економіки, туризмології та інших наук зосереджена на різносторонньому вивченні рекреаційно-туристського потенціалу, а також необхідності наукового обґрунтування його раціонального залучення до господарського використання. Актуальними на сьогодні є перш за все дослідження, що сприяють підвищенню конкурентоспроможності різних суб'єктів рекреаційно-туристичного спрямування на мікро-, мезо- і макрорівнях.

Представлена тема дисертаційного дослідження є підтвердженням актуальності даної проблематики.

Слід звернути увагу на те, що дисертаційне дослідження Соколовського Віктора Анатолійовича виконане відповідно до планів науково-дослідних робіт Одеського національного університету імені І. І. Мечникова, зокрема тема «Особливості формування регіональних рекреаційних комплексів в Українському Причорномор'ї» (№ДР 0121U113483), а також Льотної академії Національного авіаційного університету, а саме в темах: «Підвищення туристської привабливості регіону на основі створення туристсько-рекреаційного кластеру» (№ДР 0117U000787), «Оцінка ресурсно-туристського потенціалу Середнього Придніпров'я з метою створення регіонального інноваційного туристського продукту» (№ДР 0121U107442) і «Івент-туризм як стратегічний напрям регіонального розвитку» (№ДР 0121U108177).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації

Ознайомлення із дисертацією Соколовського В.А. дає підставу стверджувати про достовірність та обґрунтованість наукових положень, висновків і рекомендацій, що в ній містяться. Базовий науковий апарат дисертаційного дослідження, зокрема об'єкт, предмет, мету, завдання, наукову новизну загалом сформовано кваліфіковано. У дисертації обґрунтовано вибір теми наукового дослідження, сформовано мету дослідження, його завдання, застосовано відповідні методи та методики проведення дослідження, а зроблені висновки демонструють, що поставлені завдання досягнені.

Логіка викладу теоретичного та дослідного матеріалу відповідає темі дослідження, його об'єкту, предмету, меті й дозволяє належним чином висвітлити перебіг виконання завдань, поставлених в роботі. Достовірність результатів роботи забезпечено використанням низки перевірених методик оцінки різних рекреаційних ресурсів, кожна з яких була адаптована чи вдосконалена для дослідження окремих складових рекреаційно-туристського потенціалу регіону.

Обґрунтованість отриманих результатів дослідження забезпечена також достатньо глибоким всебічним аналізом 180 літературних та інформаційних джерел, що дозволило загалом змістовно висвітлити досліджувану проблему.

Висновки дисертанта є самостійними та переконливими, вони мають конкретне науково-практичне значення.

3. Значення для науки й практики отриманих дисертантом результатів

Одержані результати наукового дослідження автора мають наукову новизну, зокрема автором було проведено комплексну суспільно-географічну оцінку рекреаційно-туристського потенціалу Середнього Придніпров'я, що дозволило визначити перспективи розвитку регіонального рекреаційного комплексу.

Теоретичне значення роботи полягає в тому, що дослідником зроблено істотний вклад в подальший розвиток термінологічного апарату шляхом поглибленого аналізу та систематизації підходів до визначення рекреаційно-туристського потенціалу і його складових, а також регіонального рекреаційного комплексу.

Особливої уваги заслуговує удосконалення оцінку чинників та передумов формування регіонального рекреаційного комплексу і класифікація рекреаційних ресурсів.

Практичне значення дослідження підтверджується значним рівнем впровадження в практичну діяльність господарюючих суб'єктів та освітніх закладів, а також високий рівень апробації основних результатів дослідження.

Окрім цього, розробки, запропоновані в дисертації, використані при підготовці науково-методичного забезпечення та викладання навчальних дисциплін кафедри економічної та соціальної географії і туризму ОНУ імені І.І. Мечникова, а також кафедр туризму та авіаційних перевезень, аварійно-

рятувальної, професійно-прикладної фізичної підготовки та туризму, менеджменту авіаційної діяльності факультету менеджменту Льотної академії Національного авіаційного університету.

4. Оцінка змісту дисертації та її завершеність

Структура роботи, її зміст є цілком логічними та методологічно вірними: від дослідження теоретико-методологічних засад дослідження автор приходить до суспільно-географічного дослідження ресурсної складової рекреаційно-туристський потенціалу і особливостей просторової організації регіонального рекреаційного комплексу з визначенням проблем та перспектив його розвитку.

Робота складається з анотацій, переліку публікацій автора, вступу, трьох розділів та висновків до кожного з них, загальних висновків, переліку використаних джерел та додатків. У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертації, її зв'язок із науковими програмами, темами; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження; відображено наукову новизну, практичне значення одержаних результатів, їх апробацію та особистий внесок здобувача.

У першому розділі дисертації «Теоретико-методичні засади суспільно-географічного дослідження регіонального рекреаційного комплексу» автором висвітлено поняття рекреаційно-туристського потенціалу, рекреаційних ресурсів та регіонального рекреаційного комплексу як базових понять дослідження, а також окреслено методичні засади суспільно-географічного дослідження територіальної організації рекреаційного комплексу регіону.

У другому розділі «Оцінка рекреаційно-туристського потенціалу Середнього Придніпров'я» автором детально проаналізовано ресурсний потенціал досліджуваного регіону та систематизовано і оцінено основні види рекреаційно-туристських ресурсів.

Третій розділ присвячено детальному аналізу просторової структури рекреаційного комплексу регіону та районуванню території Середнього Придніпров'я і визначенню ключових проблем та перспектив подальшого розвитку регіонального рекреаційного комплексу. Важливим результатом розділу є формування кластерної моделі рекреаційного комплексу Середнього Придніпров'я.

Отже, аналіз змісту дисертаційного дослідження Соколовського В.А. засвідчує його завершеність, досягнення висунутої мети та успішне вирішення поставлених завдань, у результаті чого отримано результати, що відзначаються науковою новизною, теоретичною та практичною значущістю.

5. Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях

Основні результати дисертації висвітлено у 58 наукових публікаціях, серед яких 2 рецензовані статті у виданнях, що індексуються в міжнародних наукометричних базах даних Scopus, 5 статей у фахових наукових виданнях України, 1 стаття – у міжнародному науковому виданні країн ЄС; 6 розділів і підрозділів у монографіях і колективних монографіях,

44 публікацій у матеріалах міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій. Наведене дозволяє зробити висновок про належний рівень представлення отриманих наукових результатів.

Аналіз опублікованих наукових праць дозволяє стверджувати про достатній рівень повноти викладу в працях висунутих дисертантом наукових положень, зроблених висновків та рекомендацій. Достатнім є також ступінь висвітлення результатів дослідження під час апробації на наукових конференціях.

6. Дотримання академічної доброчесності, відповідність анотації основним положенням дисертації

В дисертаційному дослідженні Віктора Соколовського не виявлено ознак академічного плагіату чи фальсифікації результатів, тож воно відповідає вимогам щодо академічної доброчесності. У основному тексті дисертації зроблено відповідні посилання на наукові праці використані здобувачем при обґрунтуванні основних положень. Зміст анотації відповідає інформації, яка відображена у основному тексті дисертації.

7. Дискусійні положення та зауваження до змісту роботи

Підкреслюючи в цілому високий теоретико-методологічний та практичний рівень роботи Віктора Соколовського, слід зазначити, що окремі положення та результати викликають зауваження або носять дискусійний характер.

1. У визначенні наукової новизни дисертант наголошує, що ним удосконалено оцінку чинників та передумов формування регіонального рекреаційного комплексу, але не зрозуміло яким саме чином вдосконалено.

2. Автор зазначає, що використовувався літературний метод, подібне формулювання слід вважати застарілим, доцільніше використовувати «опрацювання наукового доробку з даного питання...».

3. В другому та третьому розділах дослідження та на окремих картосхемах застосовано старий адміністративний поділ областей, що входять до складу Середнього Придніпров'я.

4. Необхідно більш чіткіше сформулювати критерії та ознаки виділення рекреаційних районів; критерії та ознаки виділення рекреаційних зон, а не приводити загальний перелік районоформуючих факторів.

5. Зауваження технічного характеру:

- в дисертації простежується велика кількість скорочень, що значно погіршує сприйняття матеріалу;
- на с. 69 «розраховано автором» подано після назви рисунку
- на с. 76 в назві рисунку – Рис 2.2 потенціал природних рекреаційних..., (вірогідно пропущене слово «ресурсів»);
- на с. 89 у посиланні на таблицю 2.5 пропущене слово табл.;
- на с. 96 назва таблиці подана не курсивом;
- табл. 1.2., 2.8, 2.9 займають повну сторінку чи більше, доцільно розмістити в додатках;

- в роботі зустрічаються деякі граматичні та стилістичні помилки, а також помилки перекладу.

Зазначені зауваження і недоліки мають дискусійний та рекомендаційний характер та не знижують в цілому достатньо високий науково-теоретичний і практичний рівень дослідження.

8. Загальний висновок

Робота виконана на належному теоретико-методологічному рівні, є цілісною і завершеною. Тема дисертації є актуальною, її структура добре продумана, а матеріал викладений логічно і послідовно.

Дисертаційна робота на тему: «Рекреаційно-туристський потенціал як умова формування рекреаційного комплексу Середнього Придніпров'я» є актуальною, самостійною, цілісною, та завершеною. Дисертація містить результати проведених автором досліджень та отримані ним нові науково обґрунтовані результати і практичне значення, виконана на належному кваліфікаційному рівні, за структурою, змістом та оформленням відповідає вимогам наказу МОН України №40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та постанові Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 (зі змінами) «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», а її автор – Соколовський Віктор Анатолійович – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 10 «Природничі науки» за спеціальністю 106 «Географія».

Офіційний опонент:

Доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри туризму Львівського
національного університету
імені Івана Франка

Марта МАЛЬСЬКА

Підпис доктора економічних наук, професора
..... засвідчую:

